

Guia de l'estudiant

2004 | 2005

Universitat de Vic

Mestre.

Llengua Estrangera

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 2004

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització dels Ensenyaments	13
Pla d'Estudis	13
Organització temporal de l'ensenyament	13
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i Desenvolupament en l'Edat Escolar	18
Llengua, Literatura i la seva Didàctica	21
Educació Artística i la seva Didàctica	23
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	28
Matemàtica i la seva Didàctica	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	34
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	36
Assignatures obligatòries de 2n curs	41
Pràctiques I	41
Idioma Estranger i la seva Didàctica I (Llengua Anglesa)	43
Morfosintaxi i Semàntica de la Llengua Anglesa.....	45
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	47
Organització del Centre Educatiu	49
Assignatures obligatòries de 3r curs	53
Pràctiques II	53
Sociologia de l'Educació	55
Idioma Estranger i la seva Didàctica II (Llengua Anglesa)	57
Lingüística (Ll. Anglesa)	59
Educació Física i la seva Didàctica	61
Fonètica (Ll. Anglesa)	63

Presentació

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l’estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis de **Mestre – Llengua Estrangera** del curs 2004-2005, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d’avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d’interès, com ara l’estructura de la Facultat d’Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d’estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

Pel que fa a les assignatures optatives i de lliure elecció, la relació d’assignatures i el programa detallat de cadascuna d’elles figura a la “Guia de les assignatures Optatives i de Lliure Elecció” del curs 2004-2005, editada a part, ja que es tracta d’assignatures que s’ofereixen als estudiants de tota la Facultat d’Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l’equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d’Educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura de Mestre de Llengua Estrangera i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d’aquest llibret sigui realment això, una guia que t’orienti i t’acompanyi al llarg del curs.

Assumpta Fargas i Riera
Degana de la Facultat d’Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions artístiques, Motricitat humana i Esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de director o directora.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Assumpta Fargas i Riera, degana
Pere Pujolàs i Maset, cap d'estudis
Jordi Martí i Feixas, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

La degana de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Director: Josep Casanovas i Prat
Xantal Borràs i Boix
Joan Callarisa i Mas
Miquel Casadevall i Ginestet
Pau Casañas i Xuriach
Agustí Comella i Cayuela
Elisenda Jaumira i Areñas
Marta Marimon i Martí
Francesc Marín i Serrano
Jordi Martí i Feixas
Montserrat Martín i Horcajo
Anna Puig i Ribera
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Isabel Sellas i Ayats
Jacint Torrents i Buxó

Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport

Director: Miquel Pérez i Mas
Joan Arumí i Prat
Ernest Baiget i Vidal
Sebastià Bardolet i Mayola
Gemma Boluda i Viñuales
Mercè Carrera i Peruga
Jordi Coma i Bau
Eduard Comerma i Torras
Providència Daufi i Moreso
Núria Franc i Batlle
Sílvia Giménez i Corrons
Dídac Herrero i Ballart
Mario Keudell i Villacampa
José Luís López del Amo
Eva Marichalar i Freixa
Xavier Peña i López
Gil Pla i Campàs
Eduard Ramírez i Banzo
Carles Romagosa i Vidal
Dolors Rusiñol i Cirera
Oriol Sallent i Bonaventura
Marta Solà i Serrabou
Lluís Solé i Sala
Mireia Tapiador i López

Gemma Torres i Cladera
Josep Vernis i Burés
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Director: Francesc Codina i Valls
M. Carme Bernal i Creus
Jordina Coromina i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Josep Gallart i Bau
Maria Cinta González i García
Núria Medina i Casanovas
Teresa Puntí i Jubany
Carme Rubio i Larramona
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González
Maria Àngels Verdaguer i Pajerols

Departament de Pedagogia

Director: Antoni Tort i Bardolet
Jaume Carbonell i Sabarroja
Isabel Carrera i Blancafort
Isabel Carrillo i Flores
Montse Castells i Clota
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini i Matheu
Josep Font i Roura
Anna Gómez i Mundó
Rosa Guitart i Aced
Núria Padrós i Tuneu
Olga Pedragosa i Xuclà
Ramon Plandiura i Vilacís
Maite Pujol i Mongay
Pere Pujolàs i Maset
M. Rosa Roca i Tañà
Esther Sarquella i Casellas
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Joan Vera i Saucedo

Departament de Psicologia

Director: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
Montse Benlloch i Burrull

Jaume Carbonés i López
Manel Dionís Comas i Mongay
M. Teresa Feu i Vidal
Julio César Figueroa
Assumpció Guillén i Font
José Ramón Lago i Martínez
Pilar Prat i Viñolas
Anna Pujol i Costa
Sònia Reig i Orta
Gemma Riera i Romero
Ramon Riera i Euras
Joan Sala i Baiget
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Jordi Verdaguer i Gorchs
Berta Vila i Saborit
Secretaria: Rosa M. Guix i Godayol
Dolors Muñoz i Vilaseca
Ester Muñoz i Tamargo
Dolors Ruiz i Zafra
Elisabet Vila i Sala

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants: 27 de setembre de 2004, a les 9h (grups Matí) i a les 15h (grup Tarda)

Docència 1r quadrimestre: del 27 de setembre de 2004 al 21 de gener de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 24 de gener al 4 de febrer de 2005

2ª convocatòria: del 27 de juny a l'1 de juliol de 2005

Estada a una escola: del 7 al 18 de febrer de 2005

Docència 2n quadrimestre: del 21 de febrer al 3 de juny de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 23 de juny de 2005

2ª convocatòria: de l'1 al 9 de setembre de 2005

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 20 de setembre al 10 de desembre de 2004

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 27 de setembre al 10 de desembre de 2004)

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 21 de desembre de 2004

(Els exàmens dels complements de formació també es faran del 13 al 21 de desembre de 2004)

2ª convocatòria: del 27 de juny a l'1 de juliol de 2005

Pràctiques I i II: de l'11 de gener al 25 de febrer de 2005

(Els dies 22 de desembre de 2004 i 10 de gener de 2005 es destinaran a les sessions d'orientació de les pràctiques)

Docència 2n quadrimestre: del 7 de març al 3 de juny de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 23 de juny de 2005

2ª convocatòria: de l'1 al 9 de setembre de 2005

Dies festius:

11 d'octubre, dilluns, pont

12 d'octubre de 2004, dimarts, festa estatal (el Pilar)

1 de novembre de 2004, dilluns, Tots Sants

6 de desembre de 2004, dilluns, festa estatal (Dia de la Constitució)

7 de desembre, dimarts, pont

8 de desembre de 2004, dimecres, festa estatal (la Puríssima)

23 d'abril de 2005, dissabte, sant Jordi, festa de la UVic

16 de maig de 2005, dilluns, Segona Pasqua

24 de juny de 2005, divendres, sant Joan

25 de juny de 2005, dissabte, pont

5 de juliol de 2005, dimarts, festa major de Vic

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 2004 al 9 de gener de 2005, ambdós inclosos

Setmana Santa: del 19 de març de 2005 al 28 de març de 2005, ambdós inclosos

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat de Llengua Estrangera, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i Obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	C.A.	Quadrimestre Grup B (tarda)
Didàctica General	10,5	Anual
Psicologia de l'Educació i del Desenvolup. en l'Edat Escolar	9	Anual
Llengua, Literatura i la seva Didàctica	12	Anual
Educació Artística i la seva Didàctica	13,5	Anual
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	1r
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	6	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	2n
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	2n

SEGON CURS	C.A.	Quadrimestre Grup B (tarda)
Pràctiques I	15	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	Anual
Idioma Estranger i la seva Didàctica I	12	Anual
Morfosintaxi i Semàntica de la Llengua Anglesa	12	Anual
Organització del Centre Escolar	4,5	4rt

TERCER CURS	C.A.	Quadrimestre Grup B (tarda)
Pràctiques II	15	Anual
Idioma Estranger i la seva Didàctica II	10	Anual
Lingüística (Ll. Anglesa)	9	Anual
Fonètica (Ll. Anglesa)	6	5è
Educació Física i la seva Didàctica	4,5	6è
Sociologia de l'Educació	6	6è

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORAT: Ramon SITJÀ i DOMÈNECH

Anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i analitzar estratègies, metodologies i recursos que permetin dur a la pràctica el treball docent.
- d) Establir relacions entre la realitat escolar i l'entorn cultural i social, entenent l'escola com un fenomen educatiu complex.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

1. Introducció
  - 1.1. Què és la Didàctica?
  - 1.2. Acció educativa
2. Les finalitats educatives
  - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
  - 2.2. Finalitats de l'educació avui
3. L'escola
  - 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
  - 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
  - 3.3. Models d'escola
4. Currículum escolar i avaluació
  - 4.1. El currículum com a procés de presa de decisions
  - 4.2. Anàlisi dels components del currículum
  - 4.3. Models d'ensenyament/ aprenentatge i currículum. El constructivisme.
  - 4.4. Recursos educatius i materials didàctics
  - 4.5. Planificació didàctica. Seqüències didàctiques
  - 4.6. Paper de l'avaluació a l'escola
5. Fer de mestre
  - 5.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
  - 5.2. L'equip de mestres
  - 5.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar
  - 5.4. La tutoria
6. L'infant i el grup-classe

- 6.1. Atenció a la diversitat
- 6.2. Agrupament d'alumnes
- 6.3. El grup d'alumnes
- 6.4. L'ambient de classe :
  - 6.4.1. Relacions mestre/alumnat
  - 6.4.2. Relacions entre alumnat

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionat de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc.

Cal destacar també que des de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola, que generen espais de reflexió sobre els aspectes treballats a l'assignatura.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites: una cada quadrimestre.
- Treballs individuals sobre aspectes relacionats amb l'assignatura.
- Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre la planificació d'una Unitat de Programació.

Es valorarà, també, la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascuna de les parts abans esmentades.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aldamiz-Echevarria, M.; *et al.* *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó, 2000.
- Antúnez, S.; *et al.* *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 1996.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Eds. 62/Rosa Sensat, 1996.
- Coll, C.; *et al.* *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Santillana, Col. Aula XXI, 1992.
- Coll, C.; *et al.* *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.
- Domènech, J., Arànega, S. *L'educació primària. Reptes, dilemes i propostes*. Barcelona: Graó, 2001.
- Escaño, J.; Gil de la Serna, M. *Como se aprende y como se enseña*. Barcelona: Horsori, 1992.
- Franch, J.; *et al.* *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma*. Barcelona: Proa, 1996.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992.

Novak, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general: Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
Torrents, *Aprende a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Anna PUJOL i COSTA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

Conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nounat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
  - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
  - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
  - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
  - Desenvolupament físic i psicomotor
  - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
  - Desenvolupament del llenguatge
  - Desenvolupament emocional i afectiu
  - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
  - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
  - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
  - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
  - Desenvolupament psicosexual
  - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
  - Capacitat intel·lectual
  - Motivació
  - Mètodes d'ensenyar a pensar
  - Personalitat
  - Interacció professor/a-estudiant
  - Estructura i processos de l'aula
  - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills
  - Fites i estratègies de socialització entre pares i fills

- Les relacions entre germans
- L'estimulació afectiva i cognitiva
- Família i escola: pares i professors

11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

Assistència i participació a les classes

Diferents proves escrites sobre el contingut del temari, en diferents formats (exàmens, ressenyes i/o assaig).

Treball pràctic, individual i/o en petit grup.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Castellví i Masjuan *Psicología del desenvolupament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.

Coll i altres (coord.). *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.

Mayer, Richard. *Psicología de la educación*. Vol II. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Morrison, George. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.

Kenneth, T.; Eller, Ben. *Psicología educativa para la enseñanza edicaz*. Madrid: Thomson, 2000.

Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.

Pintrick, Paul; Schunk, Dale. *Motivación y aprendizaje*. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Reeve, Johnmarshall. *Motivación y emoción*. Madrid: McGraw Hill, 1994.

Sadurní, M; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños, paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.

Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.

Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.

Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.

Wade, Carole i Tavris, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.

Woolfolk, Anita. *Psicología educativa*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.

Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986.

Rogers, C.R. *El procés de convertir-se en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.

Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.

Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.

Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

- Levine, Mel. *Mentes diferentes, aprendizajes diferentes*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Anibal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Llengua, literatura i la seva didàctica
Didàctica de la llengua i de la literatura

PROFESSORAT: Francesc CODINA i VALLS

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS:

Escola i aprenentatges lingüístics

1. Societat, llengua i escola. La necessitat social dels aprenentatges lingüístics.
2. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) i als usuaris (dialectes). El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. Anàlisi d'errors en L1.
3. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. Bases psicolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors en L2.
4. L'ensenyament del català i en català: visió històrica. L'educació bilingüe i la immersió lingüística.

L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular.
2. Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació; treball sistemàtic. Les habilitats lingüístiques en el bloc d'ús i comunicació. La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
3. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola. Anàlisi i tipologia de les activitats didàctiques. Seqüències didàctiques, projectes i tallers. Recursos per a l'ensenyament de la llengua i la literatura: els llibres de text i altres materials didàctics, les revistes especialitzades, etc.
4. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua. El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència. La diversitat textual: tipologies textuales. Característiques de l'ús oral i l'ús escrit de la llengua.

Les habilitats lingüístiques

1. Les habilitats perceptives: la comprensió oral i la comprensió lectora: programació, metodologia i recursos. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura. El text literari.
2. Les habilitats productives: l'expressió oral i la composició escrita: programació, metodologia i recursos. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà, d'una banda, en un treball de recerca (25%), i de l'altra, en la valoració de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs (25%) i de dues proves parcials (50%), les quals poden ser recuperades en un examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
Tusón, J. *L'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1996.
Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Eduoc/Proa, 1998.

Revistes

- Articles de Didàctica de la llengua i la literatura*
Cavall Fort
Escola Catalana
Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.
Boix, E.; Vila, F. X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
Bassols, M.; Torrent, A. *Models textuals*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2000.
Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó, 1993.
Díaz, E. i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.

Revistes

- Guix*
In-fàn-ci-a

Webgrafia

- Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura*. <http://cultura.gencat.net/>
Institut d'Estudis Catalans. <http://www.iecat.net/default.htm>
TERMCAT. Centre de Terminologia. <http://www.termcat.net/>
Consorti per la normalització lingüística. <http://www.cpnl.org/index.htm>
Real Academia Española. <http://www.rae.es>.

Educació Artística i la seva Didàctica

Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORAT: Arnau VERNIS i LLAMBIAS
Montse RIEROLA
Miquel PÉREZ i MAS
Lluís SOLÉ i SALA

Anual. 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer les tècniques, els codis i els procediments que permetin a l'estudiant dur a terme una educació a l'aula a través de les expressions musicals, plàstiques i audiovisuals.
- Formar els estudiants per tal que rebin, processin i utilitzin correctament els missatges artístics perquè siguin assumits i duts a la pràctica amb llibertat, d'una manera intel·ligent i crítica.

CONTINGUTS:

Bloc 1 - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.
Repertori:
  - 1.1 Signes generals i llur significat.
  - 1.2 Aspectes rítmics.
  - 1.3 Aspectes mètrics.
  - 1.4 Aspectes melòdics.
  - 1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.
2. Música, cultura i societat:
  - 2.1 Presència de la música en la societat.
    - 2.1.1 Nocions de caire teòric:
Quina presència té la música en el nostre entorn. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.
    - 2.1.2 Pràctica:
      - a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.
      - b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.
3. Música: Projecció didacticopedagògica:
  - 3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:
    - 3.1.1 Nocions de caire teòric:
      - 1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.
        - a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.
        - b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.
        - c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la

participació; la cooperació.

2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.

3) Pràctica: Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:

1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.

1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.

1.3 Límits d'espai.

1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.

2. El punt:

2.1 El punt com a element gràfic mínim.

2.2 El punt en l'espai.

2.3 El punt sobre el pla.

2.4 Capacitat expressiva del punt.

2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.

3. La línia:

3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.

3.2 La línia en l'espai.

3.3 La línia sobre el pla.

3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.

3.5 Divisió dels límits de l'espai.

3.6 Línies tancades.

3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).

4. El color:

4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.

4.2 Color matèria (pigmentació).

4.3 Colors primaris.

4.4 Gammes cromàtiques.

4.5 Comportament dels colors.

4.6 Exercicis de gradació del color (valors).

4.7 Colors càlids i colors freds.

4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.

5. Composició:

5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.

5.2 Simetries o asimetries.

5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.

5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.

5.5 Composició de formes tancades

6. La matèria:

6.1 Possibilitats expressives de la matèria.

6.2 Textures.

6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.

6.4 Composició de textures.

7. El volum:

- 7.1 Volums en l'espai.
- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
  - 8.1 Dimensió.
  - 8.2 Relació en les dimensions.
  - 8.3 Mòdul.
  - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
  - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
  - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
  - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
  - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
  - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3 - AUDIOVISUAL:

- 1. Introducció:
  - 1.1 Concepte d'imatge i comunicació.
  - 1.2 Realitat i representació.
  - 1.3 Tecnologia preindustrial de la imatge.
- 2. Tecnologia dels mitjans audiovisuals:
  - 2.1 La imatge fotogràfica.
  - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
  - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
  - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
  - 2.5 La imatge numèrica.
- 3. El llenguatge audiovisual:
  - 3.1 El llenguatge cinematogràfic.
  - 3.2 La narració audiovisual.
  - 3.3 El "dialecte" televisiu.
  - 3.4 L'escriptura audiovisual: el guió.
- 4. Estructura de la producció audiovisual:
  - 4.1 La producció cinematogràfica i videogràfica.
  - 4.2 La producció televisiva.
- 5. Lectura de la imatge:
  - 5.1 Anàlisi de la imatge fixa.
  - 5.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film
  - 5.3 Propostes metodològiques per a l'anàlisi de la imatge publicitària.
- 6. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals:
  - 6.1 El potencial educatiu de la fotografia.
  - 6.2 Didàctica de la imatge en moviment.
  - 6.3 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.
  - 6.4 El vídeo didàctic: característiques.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració dels coneixements especificats. A més, s'hauran de realitzar exercicis específics per a cada un dels blocs que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'aprovació dels exercicis de cada bloc.

L'avaluació del Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3 s'avaluarà partir de dos treballs.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial, 1994.
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Arheim, R., *El pensamiento visual*. Madrid: Alianza Editorial
Baladan M.; Juanola, R., *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed 62, 1984.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Cirlot, Juan Eduardo *El espíritu Abstracto*, Barcelona: Labor.
Gardner, H. *Arte mente y cerebro*, Barcelona: Paidós
Gombrich, Huchberg, Blas *Arte percepción y realidad*, Barcelona: Paidós
Coll, Cèsar *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Generalitat Catalunya, Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1986.
Hargreaves. D.J. *Infancia y educación artística*, Madrid: Morata
Blanch, Xavier *Cinc centims sobre la reforma educativa*. Barcelona: Proa.
Soler Fierrez, Eduardo *El despertar de los sentidos*. Madrid: Escuela Española, 1986.
Vigotsky. L.S. *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.

Bloc 3. Audiovisual:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aparici, R.; Garcia, A.; Valdívila, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Aparici, R. *La revolución de los medios audiovisuales. Educación y nuevas tecnologías*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1996.
Bartolomé, D.; Sevillano, M.L. *Medios de comunicación en la enseñanza*. Madrid: UNED, 1999.
Beltrán de Tena, R.; Roda, F. *Información y comunicación. Los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Ferrés, J. *Educación en la cultura del espectáculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Roda, F., Beltrán, R. *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
- Romaguera, J., et al. *El cine en la escuela*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Sevillano, M.L. (coord.) *Nuevas tecnologías, medios de comunicación y educación*. Madrid: CCS, 1998.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Aparici, R.; García Matilla, A. *Lectura de imágenes*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1989.
- Bettetini, G. *Las nuevas tecnologías de la información y la comunicación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Cabero, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: Ed. Síntesis, 1999.
- Ferrés, J.; Batolomé, A.R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Gubern, R. *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
- Martínez Abadía, J. *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, vídeo, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
- Ortega, J.A. *Comunicación visual y tecnología educativa. Perspectivas curriculares y organizativas de las nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Granada: Grupo Editorial Universitario, 1997.
- Pérez, M. *Diccionario de los medios audiovisuales*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Soler, L. *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Noves Tecnologies aplicades a l'educació

PROFESSORAT: Marta MARIMON i MARTÍ
Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, full de càlcul, presentacions multimèdia).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin les noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. Les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació a la societat:
  - 1.1 Impacte de les TIC a la societat actual.
  - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
  - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
    - 1.3.1 El processador de textos.
    - 1.3.2 El full de càlcul.
    - 1.3.3 Les presentacions multimèdia.
    - 1.3.4 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
  - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
    - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
    - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
  - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
    - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
    - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
      - a) Com a objecte d'estudi.
      - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
      - c) Repercussions en els projectes de centre.
  - 2.3 La TI a l'aula:
    - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
    - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
    - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
    - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
  - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

METODOLOGIA:

El professorat introduirà cada bloc de contingut de l'assignatura. Posteriorment, es treballarà individualment o en parelles a partir d'un dossier d'apunts i es realitzaran una sèrie d'exercicis. Els dubtes que sorgeixin s'aniran resolent en petit grup. El treball a l'aula es basarà sobretot en l'activitat de l'alumnat. El paper del professorat serà bàsicament d'orientació i de suport a aquesta activitat.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura es tindrà en compte l'assistència a classe i el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre. Per això s'hauran de superar amb èxit les valoracions següents:

- En primer lloc, es valoraran les activitats fetes a classe de cadascun dels blocs de continguts treballats sobre eines informàtiques amb les ponderacions següents: Word (5%), Internet (5%), Excel (5%), Power Point (5%), Clic (5%).
- En segon lloc, es valorarà la participació activa de l'estudiant en un debat virtual en el qual es reflexionarà sobre el paper de les TIC a la societat. Aquesta participació tindrà un pes del 10% sobre la qualificació final.
- En tercer lloc, es realitzarà un paquet d'activitats amb el programa Clic, que tindrà un pes del 25% sobre la qualificació final.
- Per últim, s'haurà de realitzar un treball de cerca d'informació a Internet sobre un tema relacionat amb l'educació i exposar-lo posant en pràctica les eines informàtiques treballades des de l'assignatura. Aquest treball tindrà un pes del 40% sobre la qualificació final i serà de caràcter individual i obligatori.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bartolomé, A. *Tecnología educativa*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Castells, M. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1,2,3. Madrid: Alianza, 1997.
- Gallego, D., Alonso, C., Cantón, I. *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Gros, B. *El Ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, 2000.
- San José, C. *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Horsori, 1994.
- Wolton, D. *Internet, ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bartolomé, A. «Los ordenadores en la enseñanza están cambiando». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, X. et al. «Noves tecnologies i atenció a la diversitat». *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Dalmau, S. «L'ús dels mitjans informàtics a l'escola primària». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Grané, M. «¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?» *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Monogràfic: «L'escola i la societat de la informació». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p.19-38.
- Moral, J.M.; et al. «Sistemas Multimedia en la Enseñanza». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, M. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Quintana, J. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, J. «Multimèdia: què i per a què». *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.

WEBS RECOMANADES:

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC): <http://www.xtec.es>

Ministerio de Educación y Ciencia. Tecnologías de la Información y la Comunicación educativas.
<http://wwwn.mec.es/educa/tice/index.html>

Ajuntament de Barcelona. L'educació a la ciutat de Barcelona: <http://www.bcn.es/educacio/>

Unesco: <http://www.unesco.org>

Pangea, Internet solidario: <http://www.pangea.org>

Revista Mitjans: <http://mitjans.pangea.org/>

Intercambiar información y experiencias en educación especial:

<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>

Nueva Alejandría. El portal de los educadores: <http://www.nalejandria.com/>

Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>

EDUTEK (Revista electrónica de Tecnología Educativa): <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>

Revista Quaderns Digitals: <http://www.quadernsdigitals.net/>

Matemàtica i la seva didàctica

PROFESSOR: Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

1. Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps, un domini dels continguts bàsics que la integren.
2. Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
3. Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS :

1.- L'educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
- 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
- 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.

2.- La Lògica a l'escola

- 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
- 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
- 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
- 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
- 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.

3.- Nombres i operacions

- 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
- 3.2. Relacions entre nombres.
- 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
- 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
- 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
- 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
- 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
- 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
- 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
- 3.10. Múltiples i divisors.

4.- Problemes

- 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
- 4.2. Tipologies de problemes.
- 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
- 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.

5.- Geometria

- 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
- 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.
- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques
- 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.

- 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
- 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
  - 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
  - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
  - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
  - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
  - 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
  - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
  - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Alsina, A. (2004): *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Gorgorió, N. *Matemáticas y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Llibres

- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Codina, R.; Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. *et al. Más de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982

Revistes

- *Biaix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- *L'Escaire*: revista de didàctica de les Matemàtiques. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma*: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación, 1994.

WEBS RECOMANADES:

- <http://www.educ.ar/>
- <http://www.mathsnet.net/dynamic/cindy/index.html>
- <http://www.standars.nctm.org/>
- <http://www.pisa.oecd.org/>
- <http://platea.pntic.mec.es/~aperez4/index.html>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Ramon RIAL i CARBONELL
Jordi MARTÍ i FEIXAS

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Consolidar els coneixements fonamentals necessaris per a l'ensenyament de les ciències naturals i les ciències socials a les etapes d'infantil i primària i adquirir una primera visió de com treballar a l'aula les àrees relacionades amb el coneixement del medi.

CONTINGUTS:

BLOC I

1. El coneixement del medi.
  - 1.1. El medi com a sistema.
  - 1.2. Les ciències naturals i les ciències socials en l'estudi del medi.
  - 1.3. El coneixement del medi a l'escola.

BLOC II

1. El coneixement del medi natural.
  - 1.1. Els éssers vius i els processos biològics.
    - 1.1.1. Les característiques dels éssers vius.
    - 1.1.2. Les funcions vitals en els animals i les plantes.
    - 1.1.3. Les relacions dels organismes amb el medi.
  - 1.2. La matèria, els materials i les seves propietats.
    - 1.2.1. Els estats de la matèria i els canvis d'estat.
    - 1.2.2. Les propietats i el comportament dels materials.
  - 1.3. El funcionament dels sistemes físics.
    - 1.3.1. Les forces i el moviment.
    - 1.3.2. L'energia. Les seves manifestacions i els seus efectes sobre els sistemes físics.
  - 1.4. La Terra a l'Univers.
    - 1.4.1. Origen i composició de l'Univers.
    - 1.4.2. El Sistema Solar.
    - 1.4.3. La Terra com a planeta.
2. El coneixement del medi social i cultural
  - 2.1 L'espai i temps.
    - 2.1.1 La construcció social de l'espai i el temps.
    - 2.1.2 Unitats de mesura del temps
    - 2.1.3 El temps històric i social.
    - 2.1.4 La percepció de l'espai.
    - 2.1.5 La representació cartogràfica.
  - 2.2 Societat i Cultura.
    - 2.2.1 Evolució humana i tecnologia.
    - 2.2.2 La població.
    - 2.2.3 Les activitats humanes.
    - 2.2.4 L'organització política.

METODOLOGIA:

L'assignatura es treballarà d'una forma activa i participativa de manera que la implicació i el treball de l'estudiant adquireixen una importància fonamental.

L'assignatura serà impartida per dos professors, un especialista en ciències socials i l'altre especialista en ciències naturals.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir d'una prova escrita el treball dirigit i individual de cada alumne. Es valorarà la participació a les activitats de classe i l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.
- Banet, E. *Los procesos de nutrición humana*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.
- Calaf, R. i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata, 1998.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Lahera, J.; Forteza, A. *Ciencias físicas en primaria y secundaria*. Madrid: CCS, 2003.
- Pedrinaci, E. *Los procesos geológicos internos*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Prieto, T. i altres *La materia y los materiales*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.
- Pujol, R.M^a. *Didáctica de las ciencias en la educación primaria*. Madrid: Síntesis, 2003.
- Tilló, T. *Didáctica de les ciències naturals: Biologia*. Barcelona: Edicions de la UB, 1999.
- Trepas, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Varela, M.P. *Electricidad y magnetismo*. Madrid: Síntesis, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Coneixement del medi natural. Actualització científica*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Langaney, A. i altres. *La història més bella de l'home*. Barcelona: Ed 62, 1999.
- Morin, E. *Els 7 coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 2000.
- Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.
- Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Símposium de didáctica de las ciencias sociales*. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.
- Trepas, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trilló, T. *Didáctica de les ciències naturals. Biologia*. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORAT: Eulàlia COLLELLDEMONT PUJADAS

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació

1. Concepte d'educació.

- 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
- 1.2. Àmbits educatius.

Bloc II: Les institucions educatives. Apunts d'actualitat

2. Principis educatius.

3. La institució escolar.

- 3.1. Els sistemes educatius.
- 3.2. Els centres educatius.
- 3.3. La comunitat educativa.

Bloc III: Esbós de pedagogia contemporània

4. El mapa dels corrents pedagògics: De l'Emili a Frankenstein.

5. Els inicis de la Modernitat.

5.1. Principis:

La Il·lustració.

5.2. Antecedents:

De la filosofia a la pedagogia: el naturalisme, l'idealisme, el romanticisme i el racionalisme.

De la ciència a la pedagogia: l'empirisme i el positivisme.

5.3. Experiències pedagògiques:

L'aportació de l'educació cívica.

5.4. Les institucions educatives:

Les experiències escolars.

La discussió sobre educació pública - educació privada.

La introducció de noves àrees temàtiques en l'educació formal.

El paidocentrisme.

6. La Modernitat utòpica.

6.1. Principis:

Les societats en transformació

6.2. Antecedents:

La radicalització del moviment polític

L'emergència de les noves ciències de l'educació

6.3. Experiències pedagògiques:

Les pedagogies normatives

Les pedagogies experimentals

Les pedagogies culturalistes

6.4. Les institucions educatives:

Els corrents educatius: escola nova, escola socialista, escola antiautoritària.

La democratització de l'ensenyament i la consolidació dels sistemes educatius.

Els nous continguts de l'educació.

Les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge.

7. La crisi de la modernitat.

7.1. Principis:

De la mundialització a la globalització.

7.2. Antecedents:

L'impacte de les teories econòmiques.

La tecnificació de les pedagogies.

7.3. Experiències pedagògiques:

Pedagogies tecnològiques.

Pedagogies psicològiques.

Pedagogies de les minories.

7.4. Les institucions educatives:

Redefinició de les funcions de les escoles.

“Els quatre pilars de l'educació”

La complexitat com a font i forma educativa.

L'educació fora de l'escola.

Bloc IV: Espais de la nova pedagogia

8. Els reptes del futur.

9. La construcció del coneixement escolar.

L'educació intel·lectual.

L'educació ètica.

L'educació estètica.

L'educació física.

L'educació espiritual.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

b) Treball individual:

Lectura i comentari individual d'un llibre. A l'inici del quadrimestre es presentarà una proposta de llibres de lectura i es donaran orientacions per a la realització del comentari.

c) Comentaris de text i activitats de classe:

Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de textos i d'altres documents audiovisuals (vídeos, diapositives, pel·lícules, etc.) que seran avaluats de forma individual. Caldrà preparar i realitzar una activitat en grup sobre un apartat del programa que serà avaluada de forma grupal.

d) Prova escrita:

Al final del quadrimestre es realitzarà una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.

e) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe (individuals i en grup)	3
-Treball a partir de la lectura d'un llibre	4
-Prova escrita (final del quadrimestre)	3
Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
- Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Delors, J. (dir.). *Educación: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Freire, P. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo Editorial, 2001.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Rousseau, J.J. *Emili o de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- VVAA. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2000

Bibliografia complementària:

- Borrás, J.M. (dir.). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos Sociales, 1996.
- Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
- Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Escolano, A. *La educación en la España contemporánea*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
- Lomas, C. (ed.) *La vida en las aulas*. Barcelona: Paidós, 2002.

- Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Santolària, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Assignatures obligatòries de segon curs

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Anual. 15 crèdits.

OBJECTIUS:

Les pràctiques en el segon any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars i didàctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i s'encarrega de totes aquelles activitats que d'acord amb el mestre puguin dur a terme. És important que l'estudiant es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar de manera que es vagi introduint de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola.

A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. Les orientacions per a les Pràctiques I i per a la redacció de la memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: L'Escola de Mestres disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants de Llengua Estrangera realitzaran les pràctiques a Primària (de 1r a 6è).

Així mateix els estudiants podran realitzar les pràctiques en una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes i intercanvis d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la universitat a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

BIBLIOGRAFIA:

- Antúnez, S., i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. M. *La planificación de ciclo i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apología del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch, J., i altres. *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, p. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992..
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Idioma Estranger i la seva Didàctica I (Llengua Anglesa)

PROFESSORAT: Marta COROMINAS i SALOM

Anual. 12 crèdits.

OBJECTIUS:

Aquest curs està destinat a la programació d'unitats didàctiques dirigides a alumnes de primària utilitzant els diversos recursos i materials educatius.

El programa també inclou la pràctica de les diferents habilitats per a l'aprenentatge de la llengua anglesa i l'aprofundiment en la seva gramàtica, semàntica i fonologia.

CONTINGUTS:

1. Ice-breakers:
  - a) How to increase the pupils' concentration span.
  - b) How to motivate the students.
2. Listening activities:
  - a) Listening to each other.
  - b) Listening to the teacher.
  - c) Using the video and cassette player.
  - d) Exploiting songs for language learning.
  - e) Types of listening
  - f) Successful listening comprehension
  - g) Mixed-ability activities
3. Speaking activities:
  - a) Presentation of new language orally.
  - b) Pair work.
  - c) Group work.
  - d) Role-play.
  - e) Using cuisenaire rods.
  - f) Mixed-ability activities
  - g) How to make children speak.
  - h) Controlled, guided and free speaking activities.
  - i) How to correct speaking activities.
4. Reading activities:
  - a) Children's literature
  - b) Exploiting easy readers.
  - c) Reading approaches
  - d) Mixed-ability activities
5. Writing activities:
  - a) Helping children write.
  - b) Different types of dictation.
  - c) Mixed-ability activities.
  - d) Controlled, guided and free writing activities.
  - e) How to correct writing activities.
6. Dealing with grammar in the primary classroom:
  - a) Using games to teach grammar.

- b) Grammar and communication.
  - c) Using cuisenaire rods.
7. Teaching vocabulary to children:
- a) Storytelling
  - b) Using flashcards
  - c) Vocabulary networks
  - d) How to benefit from translation
8. New Technologies:
- How to use the Internet in the primary classroom.
  - How to have access to useful websites.

METODOLOGIA I SISTEMA D' AVALUACIÓ:

El curs consisteix en una part teòrica i una de pràctica. En la part teòrica els alumnes reflexionaran sobre els diferents mètodes d'aprenentatge i la seva aplicació dins el currículum d'educació primària. En la part pràctica els alumnes coneixeran, i elaboraran diverses activitats que il·lustraran la part teòrica.

L'avaluació constarà de dos controls: un examen escrit i una presentació oral. Cadascun d'ells representa el 40% de la qualificació global. El 20% restant s'avaluarà a través de les activitats presentades durant el curs. En cas de no presentar-se o no aprovar algun dels dos controls (examen escrit i presentació oral) durant el curs, els estudiants tindran dret a un examen final de la part o les parts pendents durant la convocatòria de juny (i en cas que calgui, durant la convocatòria de setembre).

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Brewster, J.; Ellis, G.; Girard, D. *The Primary English Teacher's Guide*. Penguin, 1992.
- Bentley, D.; Reid, D.; Karavis, S. *Inspirations for becoming a reader*. Scholastic, 1995.
- Phillips, S. *Young Learners*. Oxford English, 1994.
- Scott, W. A.; Ytreberg, L. H. *Teaching English to Children*. Longman, 1994.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Diccionari català-anglès, anglès-català*. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 1983.
- Cambridge Word Selector anglès-català*. C.U.P 1995.
- Beck, I.; King, K. *Oranges and Lemons. Singing and Dancing Games*. Oxford University Press, 1985.
- Gray, K. *Jet Primary Teachers' Resource book 1 and book 2'*. Delta Publishing, Scholastic Inc., 1997
- Murphy, R. *English Grammar in Use*. C.U.P. 1994.
- Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford, 1995.

Revistes:

- Practical English Teaching (P.E. T.)*
- APAC of News*.
- It's magazine*.
- Speak Up*.

Morfosintaxi i Semàntica de la Llengua Anglesa

PROFESSORAT: Núria MEDINA i CASANOVAS
Anna VALLBONA i GONZÁLEZ

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS:

- . Adquisició d'un ús precís de la llengua, tant oral com escrita.
- . Estudi de cadascuna de les parts de l'oració i estructura general de la frase.

CONTINGUTS:

A. Learning the language:

1. Vocabulary
  - 1.1. Using vocabulary related to teaching
  - 1.2. Connectors
  - 1.3. Transformation
2. Grammar
  - 2.1 Revising the grammar to be taught in Primary
  - 2.2 Practising Upper-Intermediate Grammar
3. Pronunciation
  - 3.1 Introduction to the English sound system
  - 3.2 Practice

B. Practising the four skills:

1. Reading:
Reading two books and writing a report.
2. Writing:
Writing four compositions during the year:
  - Description
  - Discussion
  - Narrative
  - Letter
3. Listening:
  - Video watching.
  - Using the cassette player.
  - Taking notes from a conference.
4. Speaking:
  - Talking about teaching topics.
  - Discussions.

METODOLOGIA:

El curs proposa aprendre a escriure diferents tipus de redacció a partir de l'aprenentatge de la gramàtica, utilitzant els punts de llengua que es necessita per ensenyar anglès a primària i ampliant coneixements per incrementar el nivell de llengua dels alumnes que cursen aquesta assignatura.

La pràctica oral reforça també els punts de llengua i utilitza el debat per aprendre a fer discussions.

AVALUACIÓ:

Es faran dos exàmens parcials de llengua durant el curs, un pel febrer i un altre pel juny. També es faran exàmens de:

writing a composition (una cada quadrimestre)

book test (un llibre cada quadrimestre)

introducció als símbols fonètics i lectura de textos.

Cal aprovar totes les parts de l'assignatura. La nota final serà la mitjana de les diferents parts d'aquesta assignatura.

Llengua 40%

Composition 20% (examen escrit)

Book test 20%

Fonètica 20% (examen oral i escrit)

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica

Murphy, R *English Grammar in Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 1994.

Brennan, F. *The Fruitcake Special and Other Stories*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

Walker, C *Deadly Harvest*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.

Parrott, M. *Grammar for English Language Teachers*. With exercises and a key. Cambridge: Cambridge University Press 2000

Carter, R.: et al. *Exploring Grammar in Context*. Cambridge: Cambridge University Press 2000

O'Dell, F. *English Panorama 1*. Cambridge: Cambridge University Press 1997

B.J. Thomas *Advanced Vocabulary and Idioms*. Nelson, 1991

Digby, C. *Making Sense of Spelling and Pronunciation*. Prentice Hall International, 1993

Roach, P. *English Phonetics and Phonology. A Practical Course*. Cambridge University Press, 1983

Diccionaris

- Larouse Moderno. Español-Inglés/ Inglés Español. Larouse, 1991

- Diccionari Anglès-Català/ Català- Anglès. Barcelona Gran Enciclopèdia Catalana, 1983

- Word Selector Anglès-Català. Cambridge University Press, 1995

- Longman Language Activator. Longman 1993

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORAT: Manel DIONÍS COMAS I MONGAY

Anual: 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer els aspectes bàsics de l'escola oberta a la diversitat des d'un enfocament inclusiu.
- Entendre l'evolució de l'Educació Especial des dels models més selectius fins a l'actualitat.
- Argumentar i defensar els principis que fonamenten l'Educació Especial en el marc de les escoles comprensives.
- L'atenció a la diversitat de l'alumnat en el marc del sistema educatiu actual a Catalunya:
  - Reconèixer les principals NEE que es poden derivar de les diferents condicions d'aprenentatge dels alumnes.
  - Organitzar la resposta adequada per respondre les NEE que es poden presentar com a conseqüència de les característiques personals i de l'entorn, de forma temporal o permanent durant el seu procés d'aprenentatge.
  - Identificar els recursos existents per l'adequació de les respostes educatives als alumnes amb NEE.
- Proporcionar recursos bibliogràfics, metodològics i curriculars per ajustar la intervenció dels professionals en la millora de l'Atenció a la Diversitat.
- Sensibilitzar el futur mestre del compromís que ha d'assumir el respecte i comprensió de les diferències individuals de l'alumnat, entenent-les com a font de riquesa a la qual ha de respondre des de la seva tasca diària com a docent.

CONTINGUTS:

BLOC I

1. La diversitat a l'escola.
2. El concepte d'Educació Especial i Necessitats Educatives Especials.
3. Model selectiu; integrador i inclusiu d'Atenció a la Diversitat.
4. L'atenció a l'alumnat amb NEE:
  - 4.1. L'Avaluació Psicopedagògica.
  - 4.2. Escolarització de l'alumnat amb NEE.

BLOC II

5. Les necessitats educatives especials derivades de:
  - 5.1. La deficiència visual.
  - 5.2. La deficiència auditiva.
  - 5.3. La superdotació.
  - 5.4. El dèficit d'atenció amb i sense hiperactivitat.
  - 5.5. L'autisme.
  - 5.6. La síndrome de Down.
  - 5.7. Trastorns del llenguatge: la dislèxia.

BLOC III

6. Resposta Educativa i Estratègies d'Atenció a la diversitat:
  - 6.1. Ensenyament multinivell.

- 6.2. Adaptacions curriculars.
- 6.3. Aprenentatge cooperatiu.
- 6.4. Autoregulació de l'aprenentatge.
7. La família de l'alumnat amb NEE
8. Recursos i serveis de suport per a l'alumnat amb NEE.

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques –individuals i en grup– per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements:

- Un examen a final de cada quadrimestre.
- La realització d'un treball relacionat amb el desenvolupament d'un tema de l'apartat 5 del temari.
- Dues lectures obligatòries.
- Participació i assistència a l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Ainscow, M. *Necesidades educativas especiales en el aula*. Madrid: Narcea, 1995.

Puigdellivol, I. *Necesitats Educatives Especials*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Paula, I. *Educación Especial. Técnicas de Intervención*. McGraw Hill, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bautista, R. *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Málaga: Aljibe, 1991.

Fortes, M.C. *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.

Giné, C. *Evaluación psicopedagógica y necesidades educativas especiales*. Barcelona: Masson, 2000.

Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985.

Illan, N. *Didáctica y organización en la educación Especial*. Málaga: Aljibe, 1996.

Mayor, J. *Manual de Educación Especial*. Madrid: Anaya, 1989.

Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes*. Vic: Eumo Editorial, 2003.

Sánchez, A. *Necesidades e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.

Stainback i Stainback. *Curriculum considerations in inclusive classrooms*. Baltimore: Paul H. Brookes, 1992.

REVISTES:

Les principals revistes relacionades amb l'Educació Especial presents a la Biblioteca de la UVic són:

Fiapas

Integración (revista sobre ceguesa i deficiència visual)

Integración (revista sobre implants coclears)

Journal of Learning Disabilities

Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología

Suports

Siglo cero

Teaching Exceptional Children

The journal of special education

Organització del Centre Educatiu

PROFESSORA: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS

Quadrimestral. 4,5 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura pretén proporcionar els elements bàsics sobre el funcionament dels centres educatius, ja que la tasca dels mestres no es centra únicament i exclusivament en l'àmbit de l'aula, sinó en el centre a nivell global. S'ofereix una visió àmplia de la seva tasca com a elements actius en l'organització i la vida del centre, i es prepara l'alumnat per a la seva estada en el centre educatiu durant el període de pràctiques o per valorar-ne el funcionament després d'haver-les realitzat.

OBJECTIUS:

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre educatiu.
- Sensibilitzar els alumnes de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització del centre educatiu.
  - 1.1. Centres educatius i entorn social: Canvis socials, culturals...
  - 1.2. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
  - 1.3. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. Polítiques educatives i el marc legal en educació.
  - 2.1. Legislació de l'àmbit educatiu.
  - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents.
3. La comunitat educativa.
  - 3.1. El principi de l'autonomia del centre educatiu.
  - 3.2. L'escola com espai de relacions humanes. El clima educatiu.
  - 3.3. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
  - 3.4. La comunicació i gestió amb els agents externs.
4. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
  - 4.1. A llarg termini
    - 4.1.1 El Projecte Educatiu de Centre. El Projecte Lingüístic.
    - 4.1.2. El Projecte Curricular de Centre. El Pla d'Acció Tutorial.
    - 4.1.3. El Reglament de Règim Intern.
  - 4.2 A curt termini
    - 4.2.1. El Pla Anual. Els Plans Específics.
    - 4.2.2. La Programació d'Aula.
    - 4.2.3. La Memòria. L'avaluació institucional per la qualitat dels centres. Instruments de seguiment, control i millora.
    - 4.2.4. El pressupost i la gestió econòmica.
5. L'organització dels recursos humans.
  - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
  - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació. La funció docent: tutoria. Drets i deures del professorat.
  - 5.3. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre. Drets i deures dels alumnes.

- 5.4. Les relacions família-escola. Les associacions de pares i mares d'alumnes.
- 5.5. El personal no docent en els centres educatius (PND).
- 6. L'organització dels recursos materials i recursos funcionals.
  - 6.1. L'arquitectura i els espais educatius.
  - 6.2. Els equipaments i el material didàctic.
- 7.1. La distribució del temps i els horaris.
- 7.3. La documentació escolar.
- 7. Els centres educatius: Reptes de futur.

METODOLOGIA:

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part del professorat, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe.
- Un treball col·lectiu sobre un tema d'organització d'un centre educatiu.
- Una prova escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB, 2000.
- Cantarero, J.; Martínez, A. *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i el centre*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Diversos autors *Informe educativo 2002. la calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana, Fundación Hogar del Empleado, 2002.
- Diversos autors *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó, 2001.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- La ley de calidad de la Educación*. Madrid: Creaciones Copyright, 2003.
- Marchesi, A. *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial, 2000.
- Martínez, M. i Bujons, C. (coords.). *Un lugar llamado escuela. En la sociedad de la información y de la diversidad*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Cantón, I. (coord.). *La implantación de la calidad en los centros educativos. Una perspectiva aplicada y reflexiva*. Madrid: Ed.CCS, 2001.
- Diversos autors *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- El sistema educatiu avui. Situació actual i perspectives*. Barcelona: Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya, 2001.
- Gimeno, J. i Carbonell, J. (coords.). *El sistema educativo. Una Mirada crítica*. Madrid: Praxis, 2004.

Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.

Puig, J.M. *Com fomentar la participació a l'escola.* Barcelona: Editorial Graó, 1997.

Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares.* Madrid: Akal, 1990.

Assignatures obligatòries de tercer curs

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS: Professorat de l'especialitat de Llengua Estrangera (Departament de Filologia)

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del currículum de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als alumnes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin. Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques. Aquesta Memòria consta de dues parts importants. La primera és l'elaboració d'una recerca teoricopràctica basada en l'especialitat que cursa l'estudiant i que ha estat decidida d'acord amb la mestre-tutor i d'acord amb un projecte de treball prèviament establert pel professor-tutor de la Facultat d'Educació. La segona part és la valoració personal i global del conjunt de les pràctiques.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Els estudiants de tercer curs realitzen les pràctiques en funció de l'especialitat que cursen. En concret, els estudiants de Llengua Estrangera faran pràctiques en l'etapa d'educació primària intervenint específicament en l'ensenyament-aprenentatge de la llengua estrangera i col·laborant amb el mestre-especialista de Llengua Estrangera. Els estudiants de Mestre de Llengua Estrangera poden participar en un projecte específic de pràctiques a Anglaterra.

Els centres escolars on es realitzen les Pràctiques formen part d'una xarxa d'escoles col·laboradores, fonamentalment d'Osona, però també de les comarques veïnes. En casos específics i personalitzats es poden fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants, les pràctiques de tercer any comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicle i de departaments d'escola, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
4. Entrevistes amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

Informe escrit del mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.

Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORAT: Anna GÓMEZ i MUNDÓ

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències “nord-sud”; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten de l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen. Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva i prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola són objectius centrals de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Els orígens i l'objecte de la sociologia.
2. Educació i societat: problemàtiques del món actual i marc prospectiu de l'educació.
3. Educació, drets humans, democràcia i desenvolupament.
4. Les funcions socials de l'escola i altres entorns educatius.
5. Polítiques, reformes educatives i moviments de renovació pedagògica.
6. Qui educa? La responsabilitat compartida de mestres, família i comunitat.
7. Una mirada a la realitat: l'anàlisi de la realitat global i local.
  - 7.1. La infància ahir i avui. Els drets de l'infant.
  - 7.2. Els joves i les seves problemàtiques (violència, drogadoccions...).
  - 7.3. Gènere i igualtat. La realitat de la coeducació.
  - 7.4. Diversitat: assimilació, multiculturalitat i interculturalisme.
  - 7.5. El fracàs escolar. Qui fracassa?
  - 7.6. Educació i treball: la difícil confluència de dos camins.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, anàlisi de premsa, vídeos i altres activitats –individuals i de grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La participació i realització de les activitats individuals i de grup que es proposin en les diferents sessions.
- b) La lectura i reflexió escrita d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura.
- c) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bonal, X. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Carbonell, J. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

- Cardús, S. (coord.). *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Chomsky, N. *La (Des) educació*. Barcelona: Crítica, 2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Dubet, F.; Martuccelli, D. *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires: Losada, 1998.
- Durkheim, E. *Educació i Sociologia*. Vic: Eumo, 1991.
- Fernández Enguita, M. (ed.). *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fernández Enguita, M. *La escuela a examen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas*. Madrid: Pirámide, 1997.
- Giner, S. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.
- Guerrero, A. *Manual de sociología de la educación*. Madrid: Síntesis, 1996.
- Imbernón, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1997.
- Morín, E. *Sociología*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Rotger, J.M. (coord.). *Sociología de l'educació*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial, UAB, UB, 1990.
- Sánchez de Horcajo, J.J.; Uña, O. (coord.). *La sociología. Textos fundamentales*. Madrid: Libertarias / Profundi, 1996.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA:

- Arias, M. *Adultos a la fuerza. La explotación laboral de la infancia*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Bonal, X. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*. Barcelona: Graó, 1997.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, A.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Diversos Autors *Els joves sense titulació*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1998.
- González, A.; Lomas, C. (coords.). *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Jelloun, T.B. *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- López, I.; Alcalde, A.R. (coords.). *Relaciones de género y desarrollo. Hacia la equidad de la cooperación*. Madrid: Ediciones de La Catarata, 1999.
- Pajares, M. *La inmigración en España*. Barcelona: Icària, 1998.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Sáez, F. *El crepuscle de la democràcia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Salamanca, A. *Otro mundo es posible y necesario. Alternativas frente a la globalización neoliberal y para una mundialización democrática*. Barcelona: Mediterrània, 2001.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Sau, V. *Reflexiones feministas para principios de siglo*. Madrid: Horas y Horas, 2000.
- Terricabres, J.M. *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu*. Barcelona: La Campana, 2002.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.

Idioma Estranger i la seva Didàctica II (Llengua Anglesa)

PROFESSORAT: Marta COROMINAS i SALOM

Anual. 10 crèdits.

OBJECTIUS:

Aprofundir en la didàctica de la llengua anglesa a partir de la utilització de nous materials didàctics i de la realització de projectes dirigits a l'educació primària.

Reflexionar sobre els diferents mètodes de treball i les seves implicacions pràctiques.

Ampliar i consolidar els coneixements de llengua anglesa.

CONTINGUTS:

1. Motivation and creativity.
2. Rhyme awareness.
3. Using video in the Primary Classroom.
4. Using the computer (Cd ROM).
5. Storybooks. A reading project.
6. Teaching traditions.
7. Drama techniques.
8. Circle time approach.
9. Analysing a coursebook.
10. Cross-curricular activities: a) Links with other subjects. b) Facts and concepts. c) Attitudes.
11. New Technologies.
12. Primary Education in Great Britain.
13. Creation of teaching materials.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El curs consisteix en una part teòrica i una de pràctica. En la part teòrica l'alumne reflexionarà sobre els diferents mètodes didàctics utilitzats al nostre país i a la Gran Bretanya. En la part pràctica l'alumne aprendrà a programar projectes d'aprenentatge de la llengua estrangera a l'educació primària.

L'avaluació constarà de dos controls: un examen escrit i una presentació oral. Cadascun d'ells representa un 50% de la qualificació global.

En cas de no presentar-se o de no aprovar algun dels dos controls durant el curs, els estudiants tindran dret a un examen final de la part o les parts pendents, durant la convocatòria de juny (i en cas que calgui, durant la convocatòria de setembre).

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Brumfit, C.; Moon, J.; Tongue, R. *Teaching English to Children*. Nelson, 1994.

Ellis, G.; Brewster, J. *The Storytelling Handbook for Primary Teachers*. Penguin, 1991.

Halliwell, S. *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman, 1993.

Layton, L.; Deeny, K.; Upton, G. *Sound Practice*. David Fulton Publishers, 1995.

McNamara, S.; Moreton, G. ' *Understanding Differentiation. A Teacher's Guide*'. David Fulton Publishers, 1998

Vale, D.; Feunteun, A. *Teaching Children English*. Cambridge, 1995.

Songs and Rhymes for the Teaching of English. Longman.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Collins Cobuild English Language Dictionary. Collins.

Collins Cobuild English Grammar. Collins, 1990.

Diccionari anglès-català, català-anglès. Fundació Enciclopèdia Catalana 1989.

Oxford Wordpower Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 1993.

Language Activator. Longman, 1993.

Cambridge Word Selector anglès-català, CUP, 1995.

Longman Language Activator. The World's First Production Dictionary, Longman 1993.

Swan, M. *Practical English Usage*. Oxford 1995.

Revistes:

Practical English Teaching (P.E. T.)

APAC of News.

It's magazine.

Speak Up.

Lingüística (Ll. Anglesa)

PROFESSORA: Núria MEDINA i CASANOVAS

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

1. Introduir al coneixement de la lingüística aplicada a l'ensenyament de terceres llengües.
2. Adquirir la terminologia i els conceptes lingüístics bàsics i necessaris per a l'anàlisi gramatical.

CONTINGUTS:

1. Second language acquisition:
  - 1.1. Theories and approaches.
  - 1.2. Factors influencing language learning.
  - 1.3. Input/output.
  - 1.4. Success in language learning.
  - 1.5. The role of the teacher.
  - 1.6. Types of errors.
  - 1.7. What to teach and when.
  - 1.8. Didactic Unit
    - 1.8.1. How to plan a Didactic Unit
    - 1.8.2. Doing activities in class
2. Syntax
  - 2.1 Sentence structure
  - 2.2 Basic terminology.
  - 2.3 Sentence, clause and phrase.
  - 2.4 Types of sentences:
    - Coordination: Copulative sentences.
    - Disjunctive sentences.
    - Adversative sentences.
    - Subordination: Noun clause.
    - Relative clauses.
    - Adverb clauses.
  - 2.5 Sentence analysis.

METODOLOGIA:

L'assignatura té dues parts: la primera part d'adquisició de teories d'aprenentatge de terceres llengües és teòrica i fa una reflexió sobre com ensenyar l'anglès a l'escola. També vol ensenyar a investigar, buscant en llibres i revistes de la biblioteca i fent una exposició a classe sobre un tema del programa. La segona part, més pràctica, consisteix en aprendre a fer anàlisi de diferents tipus de frases.

AVALUACIÓ:

Es faran dos exàmens parcials corresponents a les dues parts del programa. Hi haurà una prova final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem Edicions.
- Finegan, E.; Besnier, N. *Language its Structure and Use*. London: Harcourt Brace Jovanovich, 1989.
- González, M.; Celaya, M.L. *New Teachers in a New Education System*. P.P.U., S.A., 1992.
- Harner, J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman, 1991.
- Thomas, L. *Beginning Syntax*. Blackwell Publishers, Ltd, 1997.
- Cook, G. *Applied Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 2003
- Doughty, C.J. and Long, M.H. *The Handbook of Second Language Acquisition* Malden, Oxford, Melbourne
Berlin: Blackwell, 2003
- Trappes-Lomax, H and Ferguson, G *Language in Language Teacher Education* Smsterdam, Philadelphia:
John Benjamins 2002
- Crystal, D *Language and the Internet* Cambridge: Cambridge University Press, 2001
- Revistes: Practical English Teaching / Applied Linguistics / ELT Journal / ELTS.*

Educació Física i la seva Didàctica

PROFESSOR: Mario KEUDELL i VILLACAMPA

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

El desenvolupament d'aquesta assignatura pretén, en primer lloc, introduir els estudiants en el concepte d'Educació Física com a part de l'educació que utilitza, de forma sistemàtica les activitats físiques i la influència dels agents naturals com a mitjans específics que comprometen la totalitat de l'individu en la seva educació. En segon lloc, pretén aprofundir en els continguts de l'Educació Física en l'educació Primària. Finalment, també pretén desenvolupar els aspectes psicopedagògics i didàctics de l'Educació Física, així com capacitar els mestres per impartir aquesta àrea en l'educació Primària.

PROGRAMA:

1. Introducció
  - 1.1. Concepte d'Educació Física
  - 1.2. L'Educació Física a l'escola Primària
2. Introducció a la didàctica de l'Educació Física
  - 2.1. Concepte de didàctica de l'Educació Física
  - 2.2. Origen i continguts
  - 2.3. L'avaluació
3. La sessió d'Educació Física
  - 3.1. Decisions referents a l'activitat
  - 3.2. Les parts de la sessió
  - 3.3. Els estils d'ensenyament
    - 3.3.1. Estils de reproducció
    - 3.3.2. Estils de producció
4. L'Educació Física de Base
5. Els continguts de l'Educació Física al currículum de Primària
  - 5.1. Esquema corporal
    - 5.1.1. Lateralitat
    - 5.1.2. Actitud i control tònic
    - 5.1.3. Respiració
    - 5.1.4. Organització de l'espai i el temps
  - 5.2. Execució d'habilitats coordinatives
  - 5.3. Expressió corporal i dramatització
  - 5.4. El joc
    - 5.4.1. Teories sobre el joc
    - 5.4.2. Joc i educació

METODOLOGIA:

Les sessions combinaran el treball teòric de l'Educació Física i els seus aspectes pràctics. És imprescindible la participació activa dels estudiants per obtenir una bona assimilació de tot allò que comporta l'educació per mitjà de l'Educació Física.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura sortirà dels següents aspectes:

- Elaboració, per escrit, d'una sessió d'Educació Física on es treballin aspectes propis de l'Educació Física a Primària: 20% de la nota final.
- Presentació d'un joc de forma pràctica: 20% de la nota final.
- Un examen teòric basat en els conceptes introduïts en l'assignatura: 50% de la nota final.
- L'assoliment del 80% d'assistència i participació activa en les classes pràctiques, per part de l'estudiant, suposa el 10% restant de la nota final.

Per aprovar l'assignatura serà imprescindible assolir el 50% d'assistència i participació activa de l'alumne en totes les classes pràctiques. En cas que, per motius justificats, l'alumne no pugui assistir a les classes, es pactarà amb l'alumne un sistema de valoració alternatiu per compensar la no assistència.

OBSERVACIONS:

Per a la participació activa durant les classes és obligatori portar calçat i roba esportiva.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: Inde, 1995.
- Blázquez, D. *La Educación Física*. Barcelona: Inde, 2002.
- Castejón, F.J. (coord.) *Manual del maestro de Educación Física*. Madrid: Pila Teleña, 1997.
- Castañer, M. i Camerino, O. *La educación física en la enseñanza primaria*. Barcelona: Inde, 1991.
- Contreras, O. *Didáctica de la educación física. Un enfoque constructivista*. Barcelona: Inde, 1998.
- Diversos Autors. *La educación física en primaria reforma (Vol I i II)*. Barcelona: Paidotribo, 1993.
- Fonseca, V. da *Estudio y genesis de la psicomotricidad*. Barcelona: Inde, 1996.
- García, A. i altres. *Los juegos en la Educación Física de los 6 a los 12 años*. Barcelona: Inde, 1998.
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament *Currículum. Educació Primària*. Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Le Boulch, J. *El movimiento en el desarrollo de la persona*. Barcelona: Paidotribo, 1997.
- Mosston, M.; Asworth, S. *La enseñanza de la educación física. La reforma de los estilos de enseñanza*. Barcelona: Hispano Europea, 1993.
- Pastor Pradillo, J.L. *Psicomotricidad escolar*. Alcalá de Henares: Publicaciones de la Universidad de Alcalá de Henares, 1994.
- Ruiz, L.M. *Desarrollo motro y actividades físicas*. Madrid: Gymnos, 1994.
- Sánchez Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos, 1992.
- Vázquez, B. *La educación física en la educación básica*. Madrid: Gymnos, 1989.

Fonètica (Ll. Anglesa)

PROFESSORA: Anna VALLBONA i GONZÁLEZ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Estudiar els sons de l'anglès així com les principals característiques de l'accentuació, el ritme i l'entonació
- Establir una relació entre *spelling* i pronunciació.
- Identificar, estudiar i corregir els errors més habituals dels catalano/castellanoparlants.
- Transcriure textos senzills i llegir transcripcions fonètiques.

CONTINGUTS:

1. The phonemic alphabet: vowels, consonants and diphthongs.
2. Different English sounds:
  - 2.1. Long and short vowels.
  - 2.2. Diphthons.
  - 2.3. Consonants.
  - 2.4. Consonant clusters.
  - 2.5. The ə sound (schwa).
  - 2.6. Spelling and pronunciation.
  - 2.7. Silent letters and silent syllables.
3. Stress:
  - 3.1. In simple words.
  - 3.2. In compound words.
  - 3.3. Prefixes and suffixes.
4. Homophones and homographs.
5. Words often confused because of their pronunciation.
6. Intonation and sentence stress: intonation patterns, prominence and thought groups.
7. Adjustment in connected speech.
8. Phonetic transcription.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

Es tracta d'una assignatura pràctica. A partir de les activitats proposades durant les classes els alumnes aprenen d'una banda a analitzar la seva pròpia pronunciació i a identificar i corregir els seus propis errors de pronunciació. D'altra banda s'aprenen també els trets més característics de la pronunciació de l'anglès cosa que els permet millorar la seva expressió oral.

Durant el curs es realitzaran quatre proves: una prova de lectura basada en els coneixements adquirits durant el curs; una prova de transcripció fonètica; una prova oral i una lectura d'un llibre infantil que s'haurà d'enregistrar i entregar. La nota final serà la mitjana de les notes obtingudes en els diferents controls.

Caldrà aprovar tots els controls. En cas contrari, pel juny es farà un examen final on s'inclouran tots els aspectes tractats durant el curs. En cas de suspendre es podrà optar a la convocatòria de setembre.

BIBLIOGRAFIA:

- Abbot, G. *The Teaching of English as an International Language*. Collins, 1981.
- Baker, A. *Tree or Three? An elementary Pronunciation course*. Cambridge University Press, 1987
- Baker, A. *Ship or Sheep? An Intermediate Pronunciation Course*. Cambridge University Press, 1988

Bowler, B.; Cunnigham, S. *Headway. Intermediate pronunciation*. Oxford University Press, 1990
Digby, C.; Myers, J. *Making Sense of Spelling and Pronunciation*. Prentice Hall International, 1993.
Hancock, M. *Pronunciation Games*. CUP, 1995.
Longman Interactive English Dictionary. The First English Language Teaching Multimedia CD-ROM.
Longman, 1993.
O'Connor, J.R. *Better English Pronunciation*. Cambridge University Press, 1977.
Ponsomby, M. *How Now Brown Cow*. Prentice Hall International, 1982.
Roach, P. *English Phonetics and Phonology. A Practical Course*. Cambridge University Press, 1983
Trim, J. *English Pronunciation Illustrated*. CUP, 1975.